

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük 'ün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 24.06.2025

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Erzurum Milletvekili

Geçtiğimiz yıl Kasım 2024'te yayımlanan Tapu Genel Müdürlüğü ve Arabuluculuk Daire Başkanlığı iş birliğiyle yürürlüğe giren yeni uygulamayla birlikte, miras paylaşımına ilişkin köklü bir değişiklik hayata geçirilmiştir. Bu düzenleme uyarınca, daha evvel Türk Medeni Kanunu çerçevesinde yasal zorunluluk olan "eşit miras paylaşımı" ilkesi, yerini taraflar arasında yapılacak "yazılı anlaşmalara" bırakmıştır. Yeni sistemle birlikte artık mirasçılar, mahkemeye veya notere gitmeden, bir arabulucu gözetiminde kendi aralarında imzaladıkları anlaşmalarla miras paylaşımını doğrudan tapuya işletebilecektir. Noter veya hâkim onayı aranmaksızın yapılan bu anlaşmalar, taşınmazlar üzerinde hukuken geçerli işlem niteliği kazanmaktadır.

Bu uygulamanın hukuki ve toplumsal sonuçlarının son derece vahim olduğu/olacağı izahtan varestedir. Özellikle kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve ekonomik olarak bağımlı bireylerin, baskı ve yönlendirme altında haklarından vazgeçmeye zorlanacağı, ciddi hak kayıplarına uğrayacağı kamuoyuna yansıyan örneklerle teyit edilmiştir. Medeni Kanun değiştirilmeden, genelge ve uygulama yoluyla yapılan bu fiili düzenleme, kadınların yıllarca süren mücadelelerle elde ettiği mirasta eşitlik hakkını açıkça aşındırmaktadır.

Özcesi özellikle kadınların ve çocukların mirastan hak ettikleri payları alamamaları gibi ciddi sonuçlar doğuracağı açıktır.

Üstelik bu değişikliğin Medeni Kanun üzerinden değil; Arabuluculuk Kanunu üzerinden dolaylı bir şekilde yapılmış ve kamuoyunda ciddi bir tartışma yaratmadan yürürlüğe girmiş olması da ayrı bir hukuksuzluğa tekabül etmekte, kamuoyunda temel hukuki ilkelere olan güveni azaltmaktadır. Kadınların uzun erimli mücadeleleriyle kazandıkları hakların sessiz sedasız eksiltilmesi; anayasaya, hukuk devleti ilkesine ve toplumsal cinsiyet eşitliği ilkesine aykırıdır.

Bu bağlamda;

1. Kasım 2024'te uygulamaya konulan bu düzenlemenin yasal dayanağı nedir? Hangi kanun veya yönetmelik değişmiştir?
2. Medeni Kanun'da açıkça yer alan "yasal miras payları eşittir" ilkesine aykırı olarak, bu türden fiili uygulamalarla hukuki sonuç doğurmak Anayasa'ya uygun mudur?
3. Arabuluculuk Kanunu üzerinden yapılan bu değişiklik, Medeni Kanun'un açık hükümleriyle çelişmiyor mu? Bu durum hukuki açıdan nasıl açıklanmaktadır?
4. Yasal zorunluluğun kaldırılması, aile içi güç dengesizliklerinin istismarına neden olmayacak mıdır? Düzenleme yapılırken neden bu risk gözardı edilmiştir?
5. Uygulamanın başlatıldığı tarihten itibaren kaç adet miras arabuluculuğu işlemi gerçekleştirilmiştir? Bunlardan kaçısı doğrudan tapuya işlenmiştir?
6. Kadınların ve çocukların baskı, yönlendirme veya bilgi eksikliği ile imza attığına dair şikâyetler ve örnek vakalar Bakanlığınıza ulaşmış mıdır?
7. Bu uygulama öncesinde kadın örgütlerinden, hukuk çevrelerinden veya barolardan görüş alınmış mıdır?
8. Arabuluculuk sistemiyle yapılan miras paylaşımı işlemlerinde kadınlar, yaşlılar ve küçüklerin korunmasına yönelik özel bir güvence mekanizması geliştirilmiş midir?
9. Kadınların ve çocukların baskı altında "gönüllü anlaşma" adı altında hak kaybına uğramalarının önüne nasıl geçilecektir?
10. Kadınların geçmişte mirastan tamamen dışlandığı örneklerin tekrar yaşanmaması için bu uygulamanın denetlenmesi planlanmakta mıdır?
11. Barolar, Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu ve çeşitli STK'ların eleştirileri dikkate alınacak mıdır?
12. Gerekirse bu düzenlemenin geri çekilmesi ya da düzenlemenin uluslararası akitler, Anayasa ve Medeni Kanun ile çelişmeyecek şekilde yeniden düzenlenmesi Bakanlığınız gündeminde midir?
13. Genelgeler ile kanunda değişiklik yapılamayacağı aşikardır. Kasım 2024 tarihli Tapu Sicilinde Arabuluculuk Uygulamaları Genelgesi ile kanunda değişiklik yapılması hukuka aykırılığı hakkında Bakanlığınızca atılacak bir adım var mıdır?
14. Türkiye'nin taraf olduğu İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesinin ardından bu tür düzenlemelerin yapılması, kadın haklarında gerileme politikalarının devamı mıdır?